

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 265

van **GUY D'HAESELEER**

datum: 1 april 2022

aan **BART SOMERS**

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN BINNENLANDS BESTUUR, BESTUURSZAKEN, INBURGERING EN GELIJKE KANSEN

Fractievorming gemeenteraad - Knelpunten

Het Decreet Lokaal Bestuur (DLB) bepaalt de regels inzake fractievorming in de gemeenteraad. Zo geldt dat gemeenteraadsleden die verkozen zijn op eenzelfde lijst een fractie vormen. Daarnaast is fractievorming ook mogelijk wanneer lijsten zich onderling verbinden. De vorming van een fractie geldt bijkomend tot de eerstvolgende volledige hernieuwing van de gemeenteraad.

Deze bepaling uit het DLB kan in de praktijk echter leiden tot onwerkbaar situaties. Zo is het decretaal gezien niet mogelijk dat men als onafhankelijk raadslid gaat zetelen door uit een fractie te stappen. Bijkomend is het decretaal eveneens onmogelijk een raadslid dat de goede werking van een fractie hindert uit de betrokken fractie te zetten. Beide gevallen komen in de realiteit echter wel voor, zelfs zonder de decretale basis.

In bepaalde steden en gemeenten bevat het huishoudelijk reglement bepalingen inzake het aanduiden van een fractievoorzitter en eventueel ook de werking van fracties. In de realiteit kunnen dergelijke bepalingen ook leiden tot een onwerkbaar situatie. Zo bestaat de mogelijkheid dat een fractie bestaande uit acht raadsleden niet meer functioneert en intern verdeeld is in twee gelijke groepen. Wanneer deze groepen niet tot een vergelijk komen en de ene groep weigert de fractie te verlaten en de goede werking blijft verhinderen, legt dit de werking van de fractie compleet lam. De zaken kunnen nog verder escaleren wanneer een bepaald deel van een fractie uit een partij wordt gezet, maar de raadsleden weigeren de fractie van de betrokken partij te verlaten. Een impasse dreigt dan de rest van de legislatuur aan te slepen, met alle negatieve gevolgen van dien voor de lokale democratie.

1. Acht de minister de bepalingen inzake fractievorming zoals opgenomen in het DLB voldoende uitgewerkt gelet op de boven vermelde situaties? Zo niet, welke concrete stappen plant de minister om eventuele lacunes aan te pakken?
2. Welke stappen zijn, volgens de minister, mogelijk wanneer raadsleden de goede werking van de fractie verhinderen en weigeren de betrokken fractie te verlaten?
3. Heeft de minister weet van concrete voorbeelden waarbij een intern conflict de werking van de fractie verhindert? Zo ja, om hoeveel gevallen gaat het sinds 2020 (graag een overzicht per jaar en per provincie)?

BART SOMERS

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN BINNENLANDS BESTUUR, BESTUURSZAKEN, INBURGERING EN GELIJKE KANSEN

ANTWOORD

op vraag nr. 265 van 1 april 2022

van **GUY D'HAESELEER**

1. Het decreet over het lokaal bestuur (DLB) bepaalt dat een fractie tot de eerstvolgende vernieuwing van de gemeenteraad geacht wordt eenzelfde aantal leden te tellen, zoals vastgesteld op de installatievergadering.

Daarop kan maar één uitzondering bestaan, zijnde wanneer iemand op een gemeenschappelijke lijst verkozen is en men beslist heeft om in twee fracties te gaan zetelen en op het moment dat een raadslid ontslag neemt, de eerste opvolger iemand is van de andere fractie van die lijst. In dat geval kan de grootte van de fractie juridisch wel wijzigen.

Als gevolg van het decreet van 16 juli 2021 tot wijziging van diverse decreten wat betreft versterking van de lokale democratie zal de keuze om in twee fracties te zetelen, vanaf de volgende gemeenteraadsverkiezingen in 2024 moeten worden opgenomen in de voordrachtsakte van de kandidaten, zoals bepaald in artikel 71, vierde lid, van het Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet (LPKD) van 8 juli 2011. Elke kandidaat op een dergelijke lijst zal op de voordrachtsakte ook moeten vermelden bij welke fractie hij behoort. De door de kandidaat-raadsleden gemaakte keuze is niet herroepbaar.

Artikel 36, §5 van het DLB bepaalt dat het huishoudelijk reglement de nadere regels vastlegt voor de samenstelling en werking van de fracties.

Deze bepalingen zijn duidelijk en voldoende uitgewerkt.

2. Een gemeenteraadslid kan feitelijk als onafhankelijke gaan zetelen, of door diens fractie *de facto* uit de fractie gezet worden. Het is een interne aangelegenheid van de fractie om te oordelen of iemand al dan niet uit de fractie wordt gezet. Iemand kan pas uit de fractie worden gezet, als een meerderheid van de fractieleden daarmee instemt. De mogelijkheid dat iemand *de facto* uit een fractie stapt of uit zijn fractie wordt gezet, is in 2009 al toegelicht door toenmalig minister van Binnenlands Bestuur Geert Bourgeois in een antwoord op een vraag om uitleg (nr. 322) van 10 november 2009:

"[...] Eigenlijk zijn er twee hypothesen. Ofwel verlaat iemand zelf de fractie, alleen of met meerderen. Dat kan de helft of zelfs de meerderheid van die fractie zijn. Ofwel wordt iemand uit die fractie gezet. [...] Dan bepaalt het decreet heel duidelijk dat die persoon dan geen deel meer uitmaakt van die commissie. [...]"

Dit standpunt is later bevestigd als antwoord op schriftelijk vraag nr. 347 van 16 maart 2012.

3. Ik heb geen overzicht van concrete voorbeelden waarbij interne conflicten de werking van de fractie verhindert. Het komt mij niet toe om vast te stellen of en waar er interne conflicten zijn en of die interne conflicten de werking van de fractie verhinderen.

Ik kan wel vanuit mijn bevoegdheid als toezichthoudende overheid meegeven dat over de thematiek van de mogelijkheid om uit de fractie te stappen of uit de fractie te worden gezet, in totaal 5 klachten zijn ingediend sinds 2020. U vindt hieronder een overzicht per jaar en per provincie.

Jaartal	Aantal klachten	Verdeling per provincie
2020	2	Limburg: 1 Oost-Vlaanderen: 1
2021	2	Antwerpen: 1 Oost-Vlaanderen: 1
2022	1	Vlaams-Brabant: 1